

Identifying the Causes of Social Isolation in High School Students in Gorgan

ARTICLE INFO

Article Type
Analytical Review

Authors

Nasim Mohammadi¹,
Kiomars Niaz Azari^{*2},
Negin Jabari³

How to cite this article

Nasim Mohammadi, Negin Jabari, Kiomars Niaz Azari, Identifying the Causes of Social Isolation in High School Students in Gorgan. *Journal of Islamic Life Style Centered on He-alth*. 2019;3(3):88-97.

¹ PhD student in Educational Management, Islamic Azad University, Gorgan Branch, Gorgan, Iran.

² PhD in Educational Management, Full Professor, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Gorgan Branch, Gorgan, Iran (Coresponsible author).

³ PhD in Educational Management, Associate Professor, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Gorgan Branch, Gorgan, Iran

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: neginjabbar@gmail.com

Article History

Received: 2019/04/23

Accepted: 2019/06/08

ePublished: 2019/09/22

ABSTRACT

Purpose: The aim of this study was to identify the causes of social isolation in high school students in Gorgan city.

Methods: The research method was qualitative and sampling used in this analysis was purposive sampling. The statistical population of the present study included the participating team, scientific and practical experts who had at least ten years of experience in training, consulting and policy in the field of educational management. Based on this, 10 people were selected as the final experts and the interview continued until the theoretical saturation was reached. In this study, interviews were used to collect research data. Then, using qualitative analysis of grounded theory, a number of concepts of extraction and coding of indicators were performed. Data analysis was performed using MAXQDA software.

Findings: The results showed that the 6 paradigms derived from grounded theory are: indicators of effective role of parents and teachers, students' lack of language, household economic status and family personality type as contextual categories in presenting the model of social isolation of high school students in Gorgan Were.

Conclusion: Based on the results of qualitative data analysis of the foundation, the scope and nature of social isolation in high school students in Gorgan is affected by the following categories: socio-economic anomalies, individual variables, parental role, strengthening social relationships, psychological interactions and Family level.

Keywords: Isolation, Youth, Social Isolation, Stress.

شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان

دبیرستانی مدارس شهر گرگان

نسیم محمدی^۱

دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گرگان، ایران

کیومرث نیازآذری^۲

دکترای مدیریت آموزشی، استاد تمام، گروه مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گرگان، ایران (نویسنده مسئول)

نگین جباری^۳

دکترای مدیریت آموزشی، دانشیار، گروه مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گرگان، ایران

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی شهر گرگان انجام شد.

روش ها: روش تحقیق پژوهش، کیفی و نمونه‌گیری استفاده شده در این تحلیل، نمونه‌گیری هدفمند بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تیم مشارکت کننده، خبرگان علمی و عملی ای بودند که حداقل ده سال در زمینه آموزش، مشاوره و سیاست گذاری در حوزه مدیریت آموزشی سابقه اجرایی داشتند. بر این اساس تعداد ۱۰ نفر به عنوان خبرگان نهایی انتخاب شدند و مصاحبه تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در این پژوهش برای گردآوری داده های پژوهش از مصاحبه استفاده شد. سپس با استفاده از تحلیل کیفی گردند تئوری، تعدادی مفاهیم استخراج و کدگذاری شاخص‌ها انجام پذیرفت. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار MAXQDA انجام شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که ۶ پارادایم حاصل از گردند تئوری عبارت‌اند از: شاخص‌های نقش مؤثر والدین و معلمان، کم‌حرفی دانش آموزان، وضعیت اقتصادی خانوار و نوع شخصیت خانواده به‌عنوان مقوله‌های زمینه‌ای در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل کیفی داده بنیاد، محدوده و ماهیت انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان، متأثر از مقوله‌های مقابل است: ناهنجاری‌های اقتصادی- اجتماعی، متغیرهای فردی، نقش والدین، تقویت روابط اجتماعی، تعاملات روان‌شناختی و سطح خانواده است.

واژه های کلیدی: انزوا، جوانان، انزوای اجتماعی، استرس

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۲/۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۳/۱۸

* نویسنده مسئول: neginjabbary@gmail.com

مقدمه

انزوا و گوشه‌گیری جوانان، عارضه‌ای است که متأسفانه در سال‌های اخیر شیوع یافته است. این در حالی است که بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد از هر ۱۰۰ نفر جوان، ۷ نفر به این عارضه مبتلا هستند. در این عارضه، جوانان از برقرار کردن ارتباط با افراد و محیط خارج دوری می‌کنند که در نتیجه آن، به

تدریج با کاهش علائق ذهنی و عاطفی، از داشتن دوستان صمیمی و نزدیک محروم می‌شوند و از حضور در فعالیت‌های جمعی سر باز می‌زنند، اوقات خود را به تنهایی سپری می‌کنند و گوشه‌گیری از اجتماع را در پیش می‌گیرند (۱).

لوچر و همکاران، انزوای اجتماعی را، جدایی فیزیکی و اجتماعی افراد از یکدیگر تعریف می‌کنند، انزوای اجتماعی به معنای ضعف یا نبود پیوندهای اجتماعی است و همچنین به فرایند از بین رفتن روابط بین افراد، محدود شدن ارتباطات، کناره‌گیری از تماس‌های اجتماعی و کوچک شدن حلقه‌های اجتماعی اطراف فرد دلالت می‌کند (۲).

یکی از رویکردهای مطالعه انزوای اجتماعی، رویکرد حمایت اجتماعی است. در این رویکرد تمرکز بر کیفیت روابط است. کیفیت رابطه از مقدار و نوع حمایتی که آن رابطه فراهم می‌کند، شناخته می‌شود، این امر دو شکل عملکرد را در بر می‌گیرد عملکرد ابزاری و اجتماعی، عملکرد ابزاری به فعالیت‌هایی مرتبط است که نتیجه‌ای عملی تولید می‌کنند، مانند کمک کردن در کارهای خانه یا بیرون. عملکرد اجتماعی به شیوه‌ها و فعالیت‌های مشترک میان افراد اشاره دارد و به فرد احساسی از پیوستگی، پذیرفتگی و درگیری می‌دهد (حمایت عاطفی و همراهی). این رویکرد انزوای اجتماعی را به عنوان فقدان روابط حمایت‌کننده در شبکه فردی می‌داند (۳).

امروزه تأکید اندیشمندان جهان در پژوهش‌های مربوط به انزوای اجتماعی، بیشتر بر علل و پیامدهای انزوای اجتماعی و در قالب پژوهش‌های جامعه‌شناختی معطوف است و اغلب پژوهش‌های انجام شده، در بین سالمندان صورت گرفته است. در جامعه‌ی ایران نیز موضوع انزوای اجتماعی کمتر مورد توجه پژوهشگران (بعد اجتماعی) بوده است؛ و پژوهش‌های نادری که صورت گرفته، یا به علل انزوای اجتماعی یا به توصیف تفاوت‌های جنسیتی پرداخته است و تاکنون پیوندی در میان توصیف تفاوت‌ها و علل این تفاوت‌ها انجام نشده است (۴).

یکی از رایج‌ترین اضطراب‌ها به‌خصوص در نوجوانان، ترس از حاضر شدن در جمع یا صحبت کردن در مقابل گروهی از مردم است. بسیاری از نوجوانان در این موقعیت‌هایی از اضطراب چون دستان عرق کرده، ضربان قلب تند، تنگی نفس و... را تجربه می‌کنند و برخی دیگر، احساس حالت تهوع شدید دارند که به آنها حتی اجازه شروع به صحبت کردن را نمی‌دهد. البته بیشتر اوقات نوجوانان هنگام مواجهه با چنین موقعیت‌هایی از پس آن برمی‌آیند. گاهی اوقات برخی از نوجوانان قادر به تحمل اضطراب شدیدی که در موقعیت‌های اجتماعی به‌خصوصی گریبانگیرشان می‌شود، نیستند. برای چنین افرادی پاسخ دادن به یک سوال در کلاس، سخنرانی کردن یا حتی صحبت کردن در جمع دوستان استرس و اضطراب بسیاری به همراه دارد که واقعا عذاب‌آور است.

از این موقعیت پراضطراب به‌عنوان ترس از اجتماع یاد می‌شود (۵). پس می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های دوره نوجوانی گرایش به انزواطلبی است، گرچه نوجوان بیشتر وقت خود را در کنار همسالان و گروه دوستان می‌گذراند، اما تمایل به گوشه‌گیری و غرق شدن در افکار و آرزوها در او وجود دارد. کم‌رویی و انزواطلبی از رفتارهای شایعی است که فرد را به شدت آزار می‌دهد و اگر درمان نشود، موجب بروز مشکلات دیگری مانند نبود اعتماد به نفس، افسردگی، اضطراب و زودرنجی می‌شود، همچنین نداشتن احساس توانمندی، پایین بودن عزت نفس و ناتوانی در بروز احساسات، بیان افکار و نظریات باعث جدایی فرد از فعالیت‌های گروهی می‌شود (۶).

تحلیل ثانویه نشان می‌دهند که جابجایی ناشی از کار یا تحصیل، منجر به انقطاع در روابط اجتماعی و بسط انزوای اجتماعی در بعد عینی شده و در نتیجه آثار منفی زبان باری بر سلامت روان افراد، بالأخص نزد زنان و افراد سالمند، به‌جای می‌گذارد (۱۳).

شرایط خاصی در زندگی یک نوجوان می‌تواند باعث به وجود آمدن اجتماع گریزی شود. آن‌هایی که والدین یا خویشاوندان نزدیکشان اضطراب داشته باشند، به‌احتمال قوی‌تری دچار این مشکل خواهند شد. برخی افراد اصولاً با شخصیت محتاط به دنیا می‌آیند و ذاتاً مستعد خجالتی و حساس بودن هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های جدید خواهند بود که می‌تواند به اجتماع گریزی منجر شود. غلبه بر اجتماع‌گریزی، شامل درک افکار و باورهای که باعث به‌وجود آمدن اضطراب می‌شود، آموختن و تمرین کردن قابلیت‌های اجتماعی برای افزایش اعتماد به نفس و به‌کارگیری این توانایی‌ها در موقعیت‌های حقیقی است (۱۴)؛ بنابراین برای کشورهای در حال توسعه مانند ایران ضروری است که از حداکثر توان مشارکتی اعضای جامعه خود، مخصوصاً نوجوانان و جوانان که دارای انرژی زیاد و طول عمر آتی برخوردار هستند، بهره‌برداری مناسب را داشته باشد. در همین راستا هدف تحقیق حاضر پی بردن به برخی عواملی است که موجب انزوای اجتماعی و افت مشارکت اجتماعی نوجوانان و جوانان می‌شوند. به عبارتی این پژوهش در صدد شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان است.

روش

روش استفاده شده در پژوهش حاضر، روش تحقیق کیفی بود. نمونه‌گیری استفاده شده در این تحلیل، نمونه‌گیری هدفمند بود. نمونه‌گیری هدفمند که نمونه‌گیری غیراحتمالی، هدفدار یا کیفی نیز نامیده می‌شود به معنای انتخاب هدف دار واحدهای پژوهش برای کسب دانش یا اطلاعات است. این نوع نمونه‌گیری به دنبال ایجاد قوانین ثابت و تغییرناپذیر و یا تعمیم نتایج نیست بلکه سعی در شناخت بهتر هر پدیده در زمینه خاص دارد. سه نوع عمده نمونه‌گیری هدفمند شامل نمونه‌گیری برای رسیدن به معرف بودن یا قابلیت مقایسه، نمونه‌گیری موارد خاص یا یگانه و نمونه‌گیری متوالی هستند. استفاده از روش اشباع داده در پژوهش‌های کیفی به عنوان استاندارد طلایی پایان نمونه‌گیری در نظر گرفته می‌شود.

جامعه آماری پژوهش حاضر در مرحله کیفی شامل تیم مشارکت‌کننده، خبرگان علمی و عملی بود. خبرگان افرادی هستند که حداقل ده سال در زمینه آموزش، مشاوره و سیاست‌گذاری در حوزه مدیریت آموزشی سابقه اجرایی دارند. در مطالعات مبتنی بر نظرات و قضاوت‌های خبرگان، تعداد افراد نمونه آماری اهمیت چندانی ندارد، بلکه از آنجائی که پاسخ‌های افراد نمونه آماری به سوالات مطرح شده در رابطه با معیارهای اصلی و شاخص‌های فرعی و درجه اهمیت هر یک از آنها می‌باشد، انتخاب افراد نمونه آماری یا همان کسانی که در تصمیم‌گیری گروهی شرکت دارند با اهمیت می‌باشد. دخالت افراد غیرمرتبط به تصمیم در فرآیند تصمیم‌گیری مشکلاتی را بوجود خواهد آورد و عدم استفاده از افراد خبره و کاردان نیز باعث تقلیل کرائی می‌گردد. بر این اساس در این مطالعه از دیدگاه ۱۰ نفر از خبرگان حوزه مدیریت آموزشی با قیدهای مندرج در جدول ۱ استفاده شد.

مجموعه فرایندهای از پژوهش‌ها نشان می‌دهند احساس انزوا و تنهایی در نوجوانان می‌تواند به شیوه‌های مختلفی بر سلامت فیزیکی و روانی و نیز بر عملکرد فردی و اجتماعی آنها اثر بگذارد. انزوای اجتماعی می‌تواند به عنوان یک عامل خطر مرگ و میر حتی فراتر از عواملی مانند مصرف سیگار، چاقی، عدم فعالیت فیزیکی، کلسترول بالا و آلودگی هوا عمل کند (۷). در مطالعه‌ای طولی هریس و همکاران بیش از ۲۰۰ کودک ۸ تا ۱۱ ساله بریتانیایی را در سه سال بررسی کردند. آنها دریافتند کودکانی که سطح بالایی از انزوا و تنهایی را نشان داده بودند علائم افسردگی بیشتری را در سن ۱۱ سالگی بروز می‌دادند. همچنین فراتحلیلی بر ۷۰ مطالعه که در سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۴ انجام شده بود نشان داد که احساس تنهایی و انزوای اجتماعی احتمال مرگ در بزرگسالی را تا ۲۹ درصد افزایش می‌دهد (۸).

به عبارت دیگر، روابط اجتماعی برابر رفاه اجتماعی و شخصی حائز اهمیت است و نقشی کلیدی در پرداختن به مسائل دارد؛ مردم در شبکه اجتماعی می‌توانند به سهولت با فردی ارتباط برقرار سازند که دارای وضعیتی بغرنج است و این بدون چالش پذیر ساختن مسئله انجام می‌شود؛ به طوری که بر مبنای پژوهش سیف زاده و همکاران، ۶۲ درصد بزرگسالان دارای انزوای اجتماعی بالایی بوده‌اند و بر مبنای پژوهش محمدی جو، در بین دانشجویان ۲۲/۵ درصد دارای انزوای پایین، ۶۱/۵ درصد انزوای اجتماعی متوسط و ۱۶ درصد دارای سطح بالایی از انزوای اجتماعی بوده‌اند بنابراین می‌توان انتظار داشت که با مدرن شدن جامعه، افراد منزوی افزایش، و با پیامدهای ویژه‌ی آن، جامعه به سمت خاصی هدایت خواهد شد (۹-۱۰).

دانیل کمپنج تحقیقی با عنوان استرس و انزوای اجتماعی درک شده (تنهایی) انجام دادند. مطالعات نشان می‌دهد که ارتباطات علیت و همبستگی بین استرس و تنهایی در رابطه با رضایت و کیفیت مطالعه در نظر گرفته شده است. داده‌ها نشان می‌دهد که هر دو تنهایی و انزوای ممکن است با عوامل بیولوژیکی ناشی از کیفیت روانی (کیفیت زندگی) و عوامل پزشکی (سلامت) از جمله هورمون‌های استرس در گردش، اجزای سیستم ایمنی بدن و سیستم گلوتامات رابطه دارد (۱۱).

ارین ویت و همکاران تحقیقی با عنوان استفاده از رسانه‌های اجتماعی، ویژگی‌های شخصیتی و انزوای اجتماعی در میان بزرگسالان جوان در ایالات متحده انجام دادند. اگرچه افزایش استفاده از رسانه‌های اجتماعی (SMU) به‌طور خطی با افزایش انزوای اجتماعی واقعی (SI) مرتبط است، مشخص نیست که آیا این انجمن‌ها با ویژگی‌های شخصیت متفاوت هستند یا خیر. یک دوره تعامل معناداری نشان داد که ارتباط بین استفاده از رسانه‌های اجتماعی و انزوای اجتماعی با وجود بودن متفاوت است. در میان کسانی که دارای وظیفه کم هستند، در مقایسه با کمترین میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی، کسانی که در بالاترین سطح زندگی قرار دارند، بیش از سه برابر شانس ($AOR = 3.20$, 95% CI = 1.99, 5.15) برای افزایش انزوای اجتماعی بودند، اما هیچ ارتباط معناداری بین گروه وظیفه بالا وجود دارد. شرایط تعامل بین استفاده از رسانه‌های اجتماعی و چهار ویژگی شخصیت دیگر معنی‌دار نبود. افراد داوطلب ممکن است به رسانه‌های اجتماعی دسترسی پیدا کنند به گونه‌ای که به حفظ تعاملات اجتماعی رو به جلویی و کاهش انزوای اجتماعی درک شده کمک کند (۱۲).

روهد و همکاران در پژوهش ارزیابی آثار سلامت روان ناشی از انزوای اجتماعی» با به‌کارگیری داده‌های پانل استرالیا و به روش

جدول ۱. تعیین نمونه پژوهش

شاخص خبرگی	نماد	شرط	خبرگان حائز شرط
میزان تجربه مرتبط	α	بالای ۱۵ سال یا $\alpha \geq 5$	۲۱
سطح تحصیلات	β	تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد $\geq \beta$)	۱۵
خبرگان نهایی	$\alpha \cap \beta$	تجربه بالای ۱۵ سال و مدرک تحصیلات تکمیلی	۱۰

هنوز مقوله‌های اصلی نیستند که در نهایت برای تشکیل یک آرایش نظری بزرگتر یکپارچه شوند، به طوری که نتایج تحقیق، شکل نظریه پیدا کنند. «کدگذاری گزینشی»، فرآیند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست. در این مرحله از کدگذاری، نظریه‌پرداز داده‌بنیاد، یک نظریه از روابط فی‌مابین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری به نگارش در می‌آورد. در یک سطح اصلی، این نظریه شرحی انتزاعی برای فرایندی که در پژوهش مطالعه می‌شود، ارائه می‌دهد. فرایند یکپارچه‌سازی و بهبودبخشی نظریه در کدگذاری گزینشی، از طریق فنونی نظیر نگارش خط داستان که مقوله‌ها را به هم متصل می‌کند و فرایند دسته‌بندی از طریق یادداشت‌های شخصی در خصوص ایده‌های نظری است. در یک خط داستان، پژوهشگر بررسی می‌کند که چگونه عوامل مخصوصی بر پدیده اثر می‌گذارند و منجر به استفاده از راهبردهایی خاص با خروجی‌های ویژه می‌شوند.

در فرآیند تحقیق، پس از گردآوری داده‌ها، گام بعدی شامل تجزیه و تحلیل داده‌ها است. در حوزه تحلیل داده‌های کیفی با نرم افزارهای بسیار متعددی روبرو هستیم که از جمله مشهورترین آن‌ها می‌توان به مکس. کیودی. ای اشاره نمود. نرم افزار MAXQDA به علت پیشرو بودن در پشتیبانی از زبان‌های مختلف و سازگاری کامل با زبان فارسی و هم‌چنین بواسطه برخورداری از رابط کاربری اثربخش، از محبوبیت و کارآمدی بیشتری برخوردار است که به همین دلیل در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها

در گام نخست با ارائه سوالات مصاحبه پژوهش و جداول مقوله‌های مصاحبه‌شونده‌ها، با رویکرد روش تحقیق کیفی تعداد زیادی شاخص از متون مذکور مربوطه استخراج گردید. در ادامه به بررسی، کدگذاری و تعیین شناسه‌های پژوهش حاضر می‌پردازیم. شاخص‌های مذکور با استفاده از نرم افزار MAXQDA استخراج گردیده‌اند.

جدول ۲. جدول سوالات مصاحبه

ردیف	سوالات مصاحبه
۱	انزوای اجتماعی چگونه شناسایی می‌شود یا چه مشخصاتی دارد؟
۲	مرز میان انزوا و عدم انزوا را چه می‌دانید؟
۳	به چه دلایلی دانش‌آموز را منزوی می‌دانید؟
۴	چه عواملی در تبدیل یک دانش‌آموز عادی به دانش‌آموز منزوی دخیل است؟
۵	به نظر شما اگر دانش‌آموز در انزوای اجتماعی باقی بماند چه عواقب و آثاری را برای خودش و جامعه خواهد داشت؟

مقوله‌های مصاحبه شده از ۱۰ مصاحبه‌شونده به طور خلاصه در جدول شماره ۳ نشان داده شده است.

با توجه به جدول ۱، تعداد ۱۲ نفر به عنوان خبرگان نهایی انتخاب شدند و مصاحبه تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت.

روش‌های گردآوری اطلاعات در این پژوهش به دو دسته کتابخانه‌ای و میدانی تقسیم شدند. در خصوص جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای و جهت گردآوری اطلاعات برای تأیید یا رد فرضیه‌های پژوهش از روش میدانی استفاده شد. در این پژوهش برای گردآوری داده‌های پژوهش از مصاحبه استفاده شد.

جهت روانی‌سنجی و پایایی تحلیل کیفی پژوهش حاضر، پژوهشگر به اعتبارسنجی، تأییدپذیری، انتقادپذیری، باورپذیری و اطمینان‌پذیری پارادایم کدگذاری پژوهش پرداخت.

یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های پژوهش کیفی، نظریه‌پردازی داده‌بنیاد است. نظریه‌پردازی داده‌بنیاد یک روش‌شناسی «استقرائی» کشف‌نظریه است که این امکان را برای پژوهشگر فراهم می‌آورد تا گزارشی نظری از «ویژگی‌های عمومی موضوع» پرورش دهد، درحالی‌که به‌طور همزمان، پایه‌این گزارش را در مشاهدات تجربی داده‌ها محکم می‌سازد. در این زمینه سه‌فن کدگذاری پیشنهاد شده است: کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی؛ که هر سه در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفتند.

کدگذاری باز، فرآیند تحلیلی است که از طریق آن، مفاهیم شناسایی شده و ویژگی‌ها و ابعاد آنها در داده‌ها کشف می‌شوند. در این مرحله، نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، مقوله‌های اولیه اطلاعات در خصوص پدیده درحال مطالعه را به‌وسیله بخش‌بندی اطلاعات شکل می‌دهد. پژوهشگر مقوله‌ها را بر همه داده‌های جمع‌آوری‌شده، نظیر مصاحبه‌ها، مشاهدات و وقایع یا یادداشت‌های خودبنیان گذاشت.

کدگذاری محوری، فرآیند ربط‌دهی مقوله‌ها به زیرمقوله‌ها و پیوندادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد است. این کدگذاری، به‌این دلیل «محوری» نامیده شده است که کدگذاری حول «محور» یک مقوله تحقق می‌یابد. در این مرحله، مقوله‌ها، ویژگی‌ها و ابعاد حاصل از کدگذاری باز، تدوین شده و سرجای خود قرار گرفت تا دانش‌فزاینده‌ای در مورد روابط ایجاد گردد.

کدگذاری گزینشی به همراه کدگذاری باز و محوری این‌گونه تشریح می‌شود: در کدگذاری باز، تحلیل‌گر به پدیدآوردن مقوله‌ها و ویژگی‌های آنها می‌پردازد و سپس می‌کوشد تا مشخص کند که چگونه مقوله‌ها در طول بعدهای تعیین‌شده تغییر می‌کنند. در کدگذاری محوری، مقوله‌ها به‌طور نظام‌مند بهبودیافته و با زیرمقوله‌ها پیوند داده می‌شوند.

جدول ۳. مقوله های مصاحبه شونده ها

ردیف	حواب به صورت متن	کدگذاری اولیه (باز)
۱	<p>* به نظر من، منزوی بودن با فقط تنها بودن تفاوت دارد. * من فکر میکنم، فعال تر شدن دانش آموزان، بزرگ ترین تغییر جهت از بین بردن حالت رکود است * به منظور جلوگیری از حالت انزوا باید طوری برنامه ریزی کنیم که دانش آموز گوشه گیر به گروههای مختلفی که در مدرسه وجود دارد ملحق شود. * انزوای اجتماعی وضعیت عدم ارتباط کامل یا تقریباً کامل بین یک فرد و جامعه است. این وضعیت با تنهایی متفاوت است که نشان دهنده عدم تماس موقت و غیر ارادی با انسانهای دیگر جهان است.</p>	<p>۱. تفاوت مفهوم انزوا و تنهایی ۲. فعال تر شدن دانش آموزان جهت از بین بردن انزوا ۳. برنامه ریزی جهت جلوگیری از حالت انزوا ۴. تقسیم دانش آموز گوشه گیر به گروههای مختلفی در مدرسه ۵. عدم ارتباط کامل بین یک فرد و جامعه ۶. تفاوت انزوا با تنهایی</p>
۲	<p>* مرز میان انزوا و عدم انزوا احساسات است. * مرز میان انزوا و عدم انزوا را شرکت در فعالیتهای گروهی می دانم. * مرز میان انزوا و عدم انزوا در توجه و اعتنای والدین به فرزندان نهفته است. * مرز میان انزوا و عدم انزوا در توجه به دانش آموز است.</p>	<p>۷. احساسات ۸. شرکت در فعالیتهای گروهی ۹. توجه و اعتنای والدین به فرزندان ۱۰. توجه به دانش آموز</p>
۳	<p>* به نظر من، گوشه گیری از نظر لغوی به معنی تنها و مجرد و در خلوت نشستن و از جمع کناره گرفتن است. * من عقیده دارم با شرکت در فعالیتهای گروهی، نمایشی زمانی که در یک فعالیت لذتبخش شرکت دارد، ذهنش از احساس تنهایی دور می شود. * اگر دانش آموزی در بحث کلاسی شرکت نکند و یا حواسش سر کلاس پرت باشد و یا افت تحصیلی داشته باشد.</p>	<p>۱۱. معنی تنها و مجرد و در خلوت نشستن ۱۲. از جمع کناره گرفتن ۱۳. شرکت در فعالیتهای گروهی ۱۴. شرکت در فعالیتهای نمایشی ۱۵. شرکت در یک فعالیت لذتبخش ۱۶. عدم مشارکت در بحثهای کلاسی ۱۷. عدم حواس جمع بودن در سر کلاس ۱۸. افت تحصیلی</p>
۴	<p>* انزوا، احساس تهی بودن و یوچی در درون می باشد، احساس می کند از جهان جدا شده است و دور افتاده است و ناگهان از آنچه که مایل است به آن برسد، محروم می شود. * فکر میکنم عدم توجه و نادیده گرفتن دانش آموز باعث این امر شود. * معلمان و والدین در رفع مشکل دانش آموزان گوشه گیر نقش بسزایی دارند و با صمیمیت و محبت باید به تمام تغییرات رفتاری مناسب و موفقیت آمیز آنان توجه کرده، آنان را تشویق کنند و بدین وسیله دانش آموزان را به سوی فعالیت های اجتماعی سازنده در مدرسه و خانه راغب سازند.</p>	<p>۱۹. انزوا، احساس تهی بودن و یوچی در درون ۲۰. جدا شدن از جهان ۲۱. دور افتاده شدن از جهان ۲۲. محروم شدن ۲۳. عدم توجه و نادیده گرفتن دانش آموز ۲۴. نقش معلمان و والدین در رفع مشکل دانش آموزان گوشه گیر ۲۵. رفتار توأم با صمیمیت و محبت ۲۶. توجه به تغییرات رفتاری مناسب و موفقیت آمیز دانش آموزان ۲۷. تشویق دانش آموزان به سوی فعالیت های اجتماعی</p>
۵	<p>* قطعاً پیامدهای زیان باری دارد. * اگر دانش آموزی در انزوای اجتماعی باقی بماند و درمان نشود، برای خانواده و جامعه آسیب زننده خواهد بود. * اگر دانش آموزی در انزوای اجتماعی باقی بماند ممکن است به خودکشی برسد. * اگر دانش آموزی در انزوای اجتماعی باقی بماند قطعاً عوارض جبران ناپذیری خواهد داشت.</p>	<p>۲۸. داشتن پیامدهای زیان بار ۲۹. آسیب زدن به خانواده و جامعه ۳۰. خودکشی دانش آموزان منزوی ۳۱. داشتن عوارض جبران ناپذیر</p>

از تحلیل داده های کیفی پژوهش در مرحله کدگذاری باز تعدادی کدهای مفهومی اولیه حاصل شدند. پس از بررسی و مطابقت این کدها و حذف کدهای تکراری، کدهای مشترک و هم طبقه احصاء گردید؛ بنابراین، با نظر اساتید و کارشناس های امر، شاخص های اولیه استخراج شده از متون مصاحبه ها، به ۱۸ شاخص موجود در جدول ۴ تعدیل شد.

جدول ۴. کدگذاری باز و محوری پژوهش

کدگذاری محوری	کدگذاری باز
نیازهای اقتصادی-تربیتی	۱. فقدان وضعیت اقتصادی مناسب
	۲. استفاده بی رویه از اینترنت و شبکه های مجازی
	۳. وابستگی های قومی، نژادی و زبانی
نیازهای فرهنگی	۴. بی اعتمادی و سوء ظن دانش آموز
	۵. اضطراب، استرس و تنهایی دانش آموز
	۶. مطرح نکردن اشکالات درسی در کلاس
والدین و نقش	۷. همدلی و صحبت نمودن با دانش آموزان
	۸. شناخت نیازهای دانش آموزان
	۹. همفکری و همراهی با دانش آموزان
شرایط اجتماعی	۱۰. مشارکت اجتماعی در امور روزمره
	۱۱. کم حرفی دانش آموزان
	۱۲. بحث و گفتگو و تبادل نظر با دانش آموز
تعلقات روانشناختی	۱۳. مسئولیت پذیری دانش آموزان
	۱۴. مشارکت در فعالیتهای درسی، ورزشی، هنری، نمایشی، پرورشی و اجتماعی
	۱۵. تقویت احساس عزت نفس
خانواده	۱۶. وضعیت اقتصاد خانوار
	۱۷. نوع شخصیت خانواده
	۱۸. نبود جایگاه برای فرد در خانواده

نفس و کاهش اضطراب به عنوان مقوله های پدیده محوری در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند.

همچنین شاخص های شناخت نیازهای دانش آموزان، همفکری و همراهی با دانش آموزان، مشارکت در فعالیتهای درسی، ورزشی، هنری، نمایشی، پرورشی و اجتماعی و بحث و گفتگو و تبادل نظر با دانش آموز به عنوان مقوله های راهبردها و اقدامات در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند.

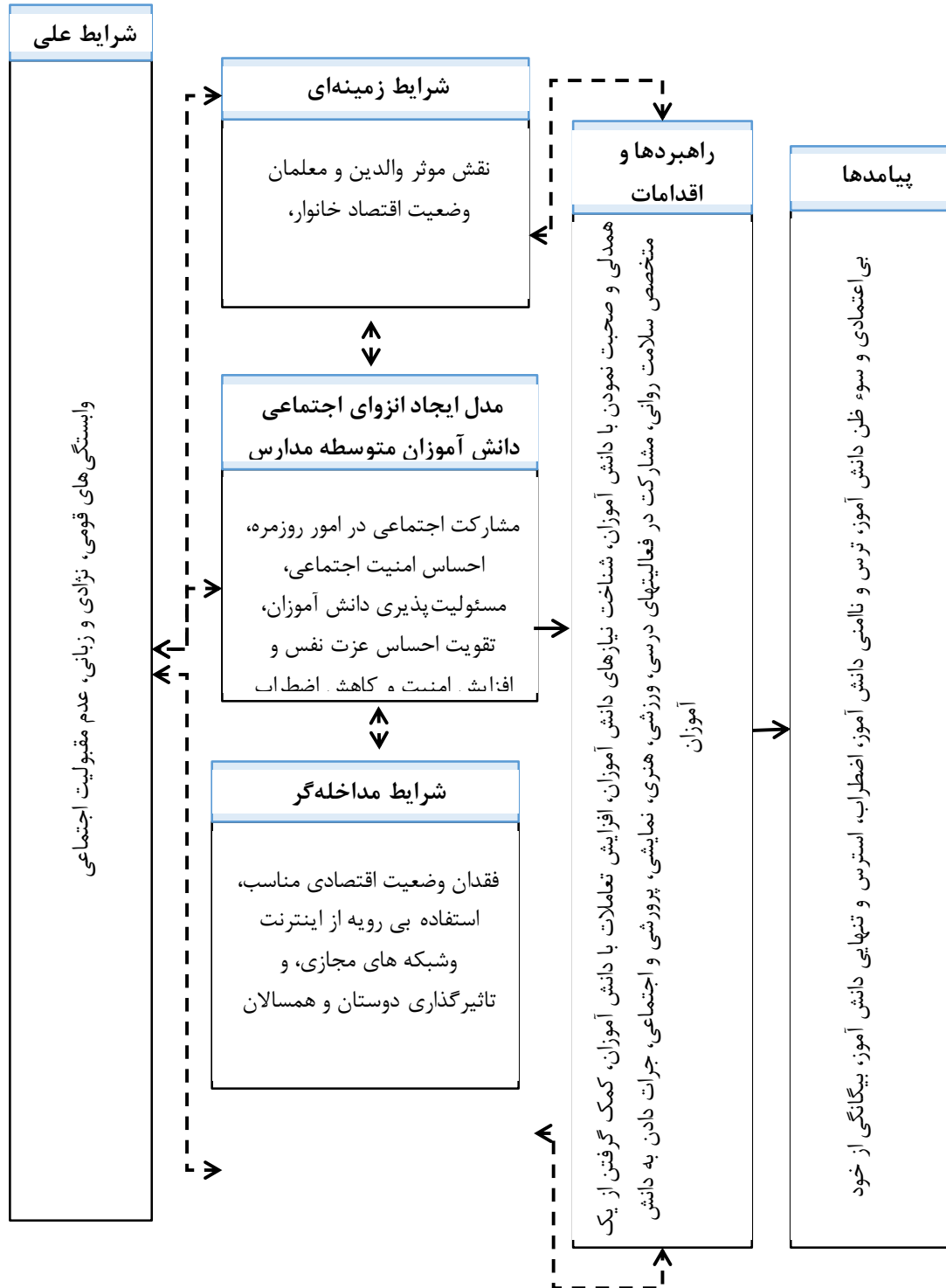
شاخص های فقدان وضعیت اقتصادی مناسب و استفاده بی رویه از اینترنت و شبکه های مجازی به عنوان مقوله های شرایط مداخله گر (تسهیل کننده-بازدارنده) در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند.

شاخص های بی اعتمادی و سوء ظن دانش آموز، ترس و ناامنی دانش آموز، اضطراب، استرس و تنهایی دانش آموز و مطرح نکردن اشکالات درسی در کلاس به عنوان مقوله های پیامدهای ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند.

در نظریه پردازی بنیادی، تلفیق داده ها از اهمیت زیادی برخوردار است. در فرایند تحقیق پس از گردآوری داده ها، تجزیه و تحلیل و تفسیر آن ها نوبت به ارائه مدل، نتیجه گیری و جمع بندی تحقیق می رسد. در گام اول با بررسی وضعیت موجود، داده های به دست آمده در ۶ مقوله اصلی طبقه بندی می شوند. در گام دوم به دنبال این هستیم که برای ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان گزینشی را براساس مدل نظری را انجام دهیم و در نهایت در گام سوم به ارائه مدل پردازیم. ارتباط سایر طبقه ها با طبقه محوری در پنج عنوان می تواند تحقق داشته باشد که عبارتند از شرایط علی، پدیده محوری، راهبردها و اقدامات، شرایط زمینه ای و پیامدها. بعد از تعیین مقوله ها، در مرحله بعد طبقات اصلی نظریه تعیین می شوند. با نظر اساتید و کارشناسان امر، از کلیه شاخص های به دست آمده از تحلیل کیفی محتوای مصاحبه ها، شاخص هایی برای شناسایی عوامل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان به کار گرفته شده است.

شکل پارادایمی زیر، نشان دهنده مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان می باشد

براساس نتایج کدگذاری ثانویه پژوهش، شاخص های نقش موثر والدین و معلمان، کم حرفی دانش آموزان، وضعیت اقتصادی خانوار و نوع شخصیت خانواده به عنوان مقوله های زمینه ای در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند؛ و همچنین براساس نتایج کدگذاری ثانویه پژوهش، شاخص های وابستگی های قومی، نژادی و زبانی، عدم مقبولیت اجتماعی و نبود جایگاه برای فرد در خانواده و به عنوان مقوله های شرایط علی در ارائه مدل ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان انتخاب شدند. شاخص های مشارکت اجتماعی در امور روزمره، تقویت اعتماد اجتماعی، مسئولیت پذیری دانش آموزان، تقویت احساس عزت

شکل ۱. مدل پارادایمی ایجاد انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان

نتیجه گیری

این پژوهش با هدف شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان صورت گرفته است؛ بنابراین از نظر هدف یک پژوهش بنیادی محسوب می‌شود. براساس ماهیت داده‌های پژوهش یک پژوهش کیفی محسوب می‌شود. همچنین داده‌های پژوهش در یک بازه زمانی مشخص گردآوری شده است بنابراین یک پژوهش پیمایشی-مقطعی است. روش‌های گردآوری اطلاعات در این پژوهش به دو دسته کتابخانه‌ای و میدانی تقسیم می‌شود. در خصوص گردآوری اطلاعات مربوط به ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای و جهت گردآوری اطلاعات برای تایید یا رد فرضیه‌های پژوهش از روش میدانی استفاده شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه و پرسشنامه می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر در بخش کیفی شامل ۱۰ نفر از خبرگان صاحب نظر در زمینه انزوای اجتماعی هستند. پس از تدوین پروتکل سوالات مصاحبه، مصاحبه‌های نیم‌ساخت یافته با افراد مذکور انجام شده و با استفاده از تحلیل کیفی داده بنیاد (گرنند تئوری) به استخراج داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار MAXQDA مبادرت ورزیده شده است. سپس با استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی و با استفاده از نظرات خبرگان الگوی اولیه پژوهش ارائه گردید. جامعه آماری در بخش کمی پژوهش شامل ۱۸۰ نفر از دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان می‌باشد.

انزوای اجتماعی با شاخص‌هایی چون عدم احساس اهمیت از نظر دیگران و عدم مشارکت در فعالیت‌های جامعه اندازه‌گیری می‌شود. احساس تنهایی (بعد ذهنی انزوای اجتماعی)؛ کل رمن معتقد است احساس تنهایی از نقص در روابط نزدیک و اختلال یا انسجام اجتماعی ناشی می‌شود. شرایط خاصی در زندگی یک نوجوان می‌تواند باعث به‌وجود آمدن اجتماع‌گریزی شود. آنهایی که والدین یا خویشاوندان نزدیکشان اضطراب داشته باشند، به احتمال قوی‌تری دچار این مشکل خواهند شد. برخی افراد اصولاً با شخصیت محتاط به دنیا می‌آیند و ذاتاً مستعد خجالتی و حساس بودن هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های جدید خواهند بود که می‌تواند به اجتماع‌گریزی منجر شود. غلبه بر اجتماع‌گریزی، شامل درک افکار و باورهایی که باعث به‌وجود آمدن اضطراب می‌شود، آموختن و تمرین کردن قابلیت‌های اجتماعی برای افزایش اعتماد به نفس و به‌کارگیری این توانایی‌ها در موقعیت‌های حقیقی است؛ بنابراین برای کشورهای در حال توسعه مانند ایران ضروری است که از حداکثر توان مشارکتی اعضای جامعه خود، مخصوصاً نوجوانان و جوانان که دارای انرژی زیاد و طول عمر آتی برخوردار هستند، بهره‌برداری مناسب را داشته باشد. در همین راستا هدف تحقیق حاضر پی بردن به برخی عواملی است که موجب انزوای اجتماعی و افت مشارکت اجتماعی نوجوانان و جوانان می‌شوند. به عبارتی این پژوهش در صدد پاسخگویی به این سوال بود که مدل مناسب برای شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان کدام است؟

براساس نتایج به دست آمده از تحلیل کیفی داده بنیاد، محدوده و ماهیت انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان، متأثر از مقوله‌های مقابل است: ناهنجاری‌های اقتصادی-اجتماعی، متغیرهای فردی، نقش والدین، تقویت روابط اجتماعی، تعاملات روان‌شناختی و سطح خانواده است. همچنین عواملی نظیر نقش موثر والدین و معلمان، کم حرفی دانش آموزان، وضعیت اقتصادی خانوار، نوع شخصیت خانواده، وابستگی‌های قومی، نژادی

و زبانی و نبود جایگاه برای فرد در خانواده از جمله علل به وجود آورنده انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان هستند. در رابطه با عواقب انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان می‌توان به عواملی نظیر بی‌اعتمادی و سوء ظن دانش آموز، ناتوانی در انجام دادن کارها، ترس و ناامنی دانش آموز، اضطراب، استرس و تنهایی دانش آموز، بیگانگی از خود، مطرح نکردن اشکالات درسی در کلاس و احساس بی‌هودگی دانش آموز نام برد.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج محمدی دهکردی و همکاران همسو بود. محمدی دهکردی و همکاران تحقیقی تحت عنوان بررسی عوامل اجتماعی اقتصادی موثر بر انزوای اجتماعی جوانان شهر اهواز انجام دادند. در جهت پاسخگویی به سوال اصلی این پژوهش به بررسی و تحلیل رابطه متغیرهای چون تصور جوانان از آینده فرهنگ جزیره ای جوانان خرده فرهنگ جوانی، مشارکت اجتماعی در امور روزمره، آرمان گرایی، جامعه پذیری به عنوان متغیرهای مستقل و رابطه آن با میزان انزوای اجتماعی جوانان به عنوان متغیر وابسته پرداخته شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین تمامی متغیرهای مستقل با متغیر وابسته رابطه‌ی مستقیم و معناری وجود دارد شدت رابطه در تمامی این متغیرها متوسط می‌باشد (۱۵).

رافائل کالاتی و همکاران تحقیقی با عنوان افکار و رفتارهای خودکشی و انزوای اجتماعی: بررسی روایت ادبیات انجام دادند. نتایج نشان داد که ساختارهای اصلی اجتماعی مرتبط با نتایج خودکشی وضعیت زناشویی (تنها بودن، جدایی، طلاق، یا بیوه بودن) و تنها زندگی کردن، انزوای اجتماعی، تنهایی، بیگانگی و وابستگی بود. داده‌های مطالعات مشاهده شده نشان می‌دهد که هر دو انزوای اجتماعی هدف و احساس ذهنی تنهایی باید در ارزیابی خطر خودکشی باشد (۱۶).

حاجی علی اکبری و همکاران تحقیقی با عنوان هنجارشناسی اینترنت و کسب و کارهای الکترونیک با بررسی تأثیرات آن بر انزوای اجتماعی کاربران انجام دادند. نتایج نشان داد که بیشتر میزان کاربری اینترنت در خصوص چت، ایمیل و جستجو در سایت‌های کسب و کار به خوداختصاص داده است. میزان استفاده از اینترنت به نوبه خود منجر به انزوای اجتماعی نمی‌شود بلکه استفاده افراطی از اینترنت منجر به اعتیاد و تنهایی می‌گردد (۱۷).

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر شناسایی علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی، پیشنهاد می‌شود والدین و معلمان نسبت به اهمیت تأثیرگذاری نقش والدین بر انزوای اجتماعی دانش‌آموزان آگاه باشند. در این راستا با تقویت روابط اجتماعی دانش‌آموزان و افزایش تعاملات روان‌شناختی آنها، از بروز انزوا در میان دانش‌آموزان جلوگیری نمایند. بهبود یافتن سطح خانواده نیز یکی از ارکان مهم در پیشگیری انزوای اجتماعی دانش‌آموزان به شمار می‌آید.

در ادامه به والدین و معلمان پیشنهاد می‌شود با کاهش ناهنجاری‌های اقتصادی-اجتماعی و مدیریت آنها به پیشگیری از رخداد انزوای اجتماعی کمک نمایند. همچنین تأکید بر تأثیرگذاری متغیرهای فردی را نیز در نظر داشته باشند. والدین می‌بایست از تأثیرگذاری نقش خود بر روی دانش‌آموزان آگاه بوده و سعی در شناخت و رفع نیازهای آنها داشته باشند. علاوه بر موارد مذکور پیشنهاد می‌شود دانش‌آموزان با تقویت روابط اجتماعی خود و قرار گرفتن در جمع، به کاهش انزوای اجتماعی کمک کنند. افزایش تعاملات روان‌شناختی و بالا بودن سطح خانواده

۳. تدوین برنامه راهبردی بلند مدت مدارس گرگان باید تضمین کننده رفع انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان باشد. ۴. موفقیت در رفع انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان، نیازمند سبک‌های مدیریتی مختلف، ساختارهای سازمانی انطباق یافته می باشد که باید با ارزیابی های دوره ای سبک مدیریتی و ساختار سازمانی مورد بررسی و در صورت داشتن نواقص مورد تجدید نظر قرار گیرد.

References

- Hosseinzadeh, Majid. (2014). "Definite celibacy; from personal and social reasons to psychological injuries ", Khorasan Sobh Iran newspaper, No. 1869: 4.
- Shaterian M, Sohrabzadeh M, Emamalizadeh H, Hoseinizadeh S. Identity crisis and social exclusion in the new cities and its relationship to the satisfaction of living in this cities. *Quarterly Journal of Urban Planning and Research*. 2017; 8(1):111-134.
- Modarresi Yazdi F, Farahmand M, Afshani SA. A study on single girls' social isolation and its effective socio-cultural factors: a study on single girls over 30 years in Yazd. *Journal of Social Problems of Iran*. 2017; 8(1):121-143.
- Hazrati Soomeh, Zahra. (2017). Study of social factors affecting students' social isolation (Case study: Islamic Azad University, Central Tehran Branch). *Social Development*, 12 (2), 109-142. doi: 10.22055 / qjssd.2018.13510.
- Moradi, Golmorad, Zamani, Mehrdad. (2014). "Study of the role of social phobia in social isolation of rural women, studied in Dalahu villages", *Journal of Strategic Research in Security and Social Order*, Year 3, No. 1: 115-195.
- Mohammadi Kalate Salari Maryam, Naemi Ali Mohammad. (2018). The effect of integrated education of mindfulness and positivist psychology approaches on the intellectual parasite of social isolation and astigma in mothers of deaf and hard of hearing children, 4th National Conference on Science and Technology of Educational Sciences, Social Studies and Psychology of Iran, Sabzevar 2018.

دانش‌آموزان نیز در پیشگیری و رفع انزوای اجتماعی در آنها کمک کننده خواهد بود.

جهت پیشگیری و رفع انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان پیشنهاد می‌شود، والدین و معلمان دانش‌آموزان نسبت به همدلی و صحبت نمودن با دانش آموزان و شناخت نیازهای آنها اقدام نمایند. همچنین در صورت افزایش تعاملات با دانش آموزان قادر خواهند بود بر همفکری و همراهی با دانش آموزان بفرزایند و نسبت به نیازهای سنی دانش آموزان درک مناسبی پیدا کنند. در این راستا پیشنهاد می‌شود از یک متخصص سلامت روانی کمک گرفته و دانش‌آموزان را جهت شرکت در فعالیتهای درسی، ورزشی، هنری، نمایشی، پرورشی و اجتماعی تشویق نمایند. علاوه بر موارد مذکور، والدین و معلمان باید با جرات دادن به دانش آموزان و بحث و گفتگو و تبادل نظر با دانش آموز نسبت به رفع انزوای اجتماعی دانش آموزان متوسطه مدارس شهر گرگان اقدام نمایند.

انزوای اجتماعی خانواده ها و معاشرت محدود با همسایه ها یا دوستان و آشنایان مسأله ای است که در جوامع قرن بیستم و هم چنین جامعه ما به طور روز افزون افزایش می یابد. عدم دسترسی به سیستم های حمایتی و وجود استرس های تحمیل شده، والدین را در معرض فشار مضاعف قرار می دهد.

همچنین آگاه سازی و فرهنگ سازی در مورد پیامدها و آثار منفی فقدان حمایت اجتماعی از خانواده ها، بالاخص خانواده های آسیب پذیر، که می تواند منجر به بروز و ظهور پدیده کودک آزاری در سطوح خانواده و جامعه شود، بمنظور پیشگیری و کنترل این آسیب اجتماعی می تواند موثر باشد. در مجموع یافته‌های پژوهش حاضر بر این امر صحت می‌گذارد که انزوای اجتماعی، ساکنان یک اجتماع را از انواع مشکلات‌های اجتماعی محروم کرده، همبستگی و پیوستگی اجتماعی را کاهش داده، مبادلات گرم و نامتقارن جامعه‌ای را تضعیف یا قطع کرده، بنیان‌های صمیمیت و شبکه‌های دوستی را ناپایدار کرده، روابط عمیق و طولانی مدت را به روابطی سطحی و گذرا تبدیل کرده و فرد را از حمایت‌های موجود در روابط و شبکه‌های اجتماعی محروم می‌کند. بدین ترتیب موجب می‌شود تا اولاً فرد از حمایت ملموسی که به شکل منابع مادی و ابزاری از جانب اعضای خانواده، دوستان و سایرین فراهم می‌شود، محروم شود. ثانیاً از حمایت اطلاعاتی که شبکه های اجتماعی می‌توانند در اختیار فرد بگذارند، برخوردار نشود و ثالثاً فرد را از حمایت عاطفی‌ای محروم کند که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند با اطمینان بخشی درباره به فرد، درباره این که مورد علاقه با ارزش و محترم است، فراهم کنند. بنابراین با کاهش سطوح حمایت دریاقتی، زمینه مشکلات روانی- اجتماعی چون احساس تنهایی فراهم می‌شود. در انتها مجدداً اشاره می‌گردد که یکی از مسائل اساسی کشورهای جهان، تأمین سلامتی یا بهداشت عمومی از جمله بهداشت روانی دانش‌آموزان، از مهم ترین افتخارات هر کشور محسوب می‌شود. بنابراین برداشتن هر گامی در جهت ارتقای بهداشت روان باید مد نظر قرار گرفته و بر این اساس سیاست‌گذاری و برنامه ریزی جامع و کاربردی انجام پذیرد. پیشنهاد های مبتنی بر تجارب پژوهشگر به صورت مقابل است: ۱. سازو کارهایی از قبیل برگزاری جلسات، سمینارها و کنفرانس ها جهت اشتراک گذاری تجربیات مربوط به علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان مفید می باشد. ۲. مدارس گرگان می‌بایست از طریق زمینه و یا بافت درون سازمانی مانند عملکرد، ابعاد مربوط به علل ایجاد انزوای اجتماعی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس شهر گرگان را شناسایی نمایند.

- Ahwaz Youth, World Conference on Psychology and Educational Sciences, Law and Social Sciences at the Beginning of the Third Millennium, Shiraz <https://civilica.com/doc/516841>.
16. Calati Raffaella, Ferrari Chiara, Brittner Marie (et al). (2019). Suicidal thoughts and behaviors and social isolation: A narrative review of the literature. *Journal of Affective Disorders*. Volume 245, 15 February 2019, Pages 653-667.
 17. Haji Ali Akbari, Firoozeh, Moradi Sanaz. (2018). Internet and business normative studies by examining its effects on users' social isolation, Fifth National Conference on Applied Research in Management and Accounting, Tehran <https://civilica.com/doc/784455>.
 7. Holt-Lunstad J, Smith T B, Baker M, Harris T, Stephenson D. (2015) "Loneliness and Social Isolation as Risk Factors for Mortality: A Meta-Analytic Review", *Perspectives on Psychological Science*, 10 (2): 227–237.
 8. Harris R A, Qualter P, Robinson S J. (2013). Loneliness Trajectories from Middle Childhood to Early Adolescence: Impact on Perceived Health and Sleep Disturbances" *Journal of Adolescence*, 36: 1295–1304.
 9. Seifzadeh Ali, Haghghatian Mansour, Mohajerani Ali Asghar. (2017). The Relationship between Social Isolation and Health in the Elderly of Tehran, *Journal of Education and Community Health*, Volume 4, Number 3, pp. 28-20.
 10. Mohammadi Joo, Amir (2013). The Role of Internet on Social Isolation among Students of Central Azad University of Tehran, Master Thesis in Communication.
 11. Campagne Daniel M. (2019). Stress and perceived social isolation (loneliness). *Archives of Gerontology and Geriatrics*. Volume 82, May–June 2019, Pages 192-199.
 12. Whaite Erin O, Shensa Ariel, Sidani Jaime E(et al). (2018). Social media use, personality characteristics, and social isolation among young adults in the United States. *Personality and Individual Differences*. Volume 124, 1 April 2018, Pages 45-50.
 13. Rohde N D, Ambrosio C K, Tang. (2015). Estimating the Mental Health Effects of Social Isolation. *Applied Research in Quality of life*.
 14. Darogheh Arefi, Zahra. (2017). Structural Equation Model of Excessive Use of Internet and Virtual Networks on Social Isolation and Academic Achievement (Case Study: First Grade High School Students in Bandar Abbas District 2), Provincial Scientific Research Conference on Strategies and Strategies for Quality Improvement in Education, Minab. <https://civilica.com/doc/697433>.
 15. Mohammadi Dehkordi, Farideh. (2015). A Study of Socio-Economic Factors Affecting the Social Welfare of